

Oppdagere

En oppdager er en person som finner eller utforsker noe som ikke har blitt oppdaget eller kjent før. Dette kan være alt fra geografiske områder til nye ideer eller teknologier. Oppdagere kan være aktive innenfor mange forskjellige felt, for eksempel geografi, vitenskap, teknologi, kunst eller historie.

Det er også mulig å være en oppdager på mer personlig nivå. For eksempel kan en person utforske sine egne interesser eller følelser, eller å utforske verden og kulturer som er annerledes enn den personen selv er vant til.

Oppdagere er ofte nysgjerrige og har en sterk drivkraft for å lære og utforske nye områder.

Her er noen eksempler på geografiske oppdagere utenfor Norge:

Christopher Columbus: Columbus var en italiensk oppdager som reiste til Amerika på vegne av den spanske kronen i 1492. Han ble kreditert for å ha "oppdaget" Amerika, selv om det allerede var mennesker som bodde der. Columbus reiste også til Karibia og Vestindia.

Vasco da Gama: Da Gama var en portugisisk oppdager og sjømann som var den første som seilte rundt Kap Horn og inn til India via Vest-Afrika. Han fullførte sin første reise i 1498, og hans reiser bidro til å åpne opp for kommersiell handel mellom Europa og Asia.

James Cook: Cook var en britisk oppdager og sjømann som utforsket og kartla store deler av Stillehavet og Australasia. Han fullførte tre store ekspedisjoner, og hans reiser bidro til å øke kunnskapen om disse områdene betydelig.

Oppgaver

- 1) forklar hva en geografisk oppdager er:
- 2) Hvorfor kalles de for oppdagere?
- 3) Hvilken oppdager har du skrevet plakat om?

Norske kjente oppdagere

Fridtjof Nansen (1861-1930) var en norsk polareksplorator, diplomat og forsker. Nansen ble kjent for sine store prestasjoner som polar-oppdager. Nansen var den første som gikk over Grønland fra øst til vest, etter å ha ledet den første vellykkede ekspedisjonen til Grønland i 1888.

Etter sine polarekspedisjoner ble Nansen en kjent diplomat og forsker. Han ble utnevnt til Norges første ambassadør til Sverige i 1906, og han ble også utnevnt til Norges første delegat til League of Nations (FNs forgjenger) i 1920. Nansen ble også tildelt Nobels fredspris i 1922 for sitt arbeid med å hjelpe flyktninger etter første verdenskrig. Nansen døde i 1930 i Oslo.

Roald Amundsen: Amundsen ble kjent for sine store prestasjoner som polaroppdager. Han var den første som seilte gjennom Nordvestpassasjen, en vannvei som forbinder Atlanterhavet med Stillehavet gjennom Canada. Amundsen ble også den første som nådde Sydpolen i 1911.

Amundsen var også den første som fløy over Nordpolen, sammen med sin amerikanske samarbeidspartner Lincoln Ellsworth og piloten Umberto Nobile i 1926. Amundsen omkom i 1928 under et luftskip-eksperiment i Arktis. Han ble husket som en av de største polaroppdagerne i historien.

Thor Heyerdahl: (1914-2002). Kontiki-ekspedisjonen var en seilferd Heyerdahl og en gruppe andre personer gjorde i 1947, hvor de seilte over Stillehavet fra Peru til Tuamotuøyene i Polynesia i en balsaglåt de kalte Kon-Tiki. Heyerdahl laget Kon-Tiki for å vise at det var mulig for folk fra Sør-Amerika å ha seilt til Polynesia i antikken.

Heyerdahl og hans team seilte over 8.000 kilometer på 47 dager, og de landet på Tuamotuøyene den 7. august 1947. Ekspedisjonen ble filmet og dokumentert, og Heyerdahl skrev en bok om den, som ble oversatt til mange språk og solgte over 50 millioner eksemplarer. Kon-Tiki-ekspedisjonen ble også til en Oscar-vinnende dokumentarfilm i 1951.

Ivar Aasen: Aasen var en norsk språkforsker som utviklet det han kalte "det landsmål", et skriftspråk basert på de mest vanlige dialektene i Norge. Aasens landsmål ble senere til riksmål, som ble en av de to offisielle skriftspråkene i Norge. Aasens arbeid var en del av en nasjonal bevegelse som søkte å styrke den norske nasjonale identiteten og kulturen, og hans arbeid bidro til å knytte det norske folk sammen og skape en felles kulturarv.

Oppgaver

- 1) Hva har de 3 øverste oppdagerne til felles?
- 2) Hvorfor kan Ivar Aasen være en oppdager?
- 3) Finn bilde av Nansens nobelpris og legg inn på showbie
- 4) Finn bilde av Kon-Tiki - II -
- 5) Finn bilde av Ivar Aasen - II -

Andre betydningsfulle oppdagere

Det er mange betydningsfulle oppdagere som har levd i moderne tid, og det kan være vanskelig å si hvem som er de mest betydningsfulle. Likevel, her er noen eksempler på oppdagere som kan sies å ha hatt en stor innvirkning på vår kunnskap og forståelse av verden:

Neil Armstrong: Armstrong var en amerikansk astronaut og oppdager som ble den første mennesken som gikk på Månen. Han gikk på Månen som leder av Apollo 11-opdraget i 1969.

Marie Curie: Curie var en polsk-fransk fysiker og kjemiker som var den første kvinnen som ble tildelt Nobelprisen. Hun ble også den første personen som mottok to Nobelpriser, og hun var den første kvinnen som ble utnevnt til professor ved Sorbonne-universitetet i Paris. Curie oppdaget to nye kjemiske elementer, polonium og radium, og hun bidro til å utvikle teorien om radioaktivitet.

Albert Einstein: Einstein var en tysk-amerikansk fysiker som utviklet teorien om relativiteten, som revolutionerte vår forståelse av tid, rom og masse. Han ble tildelt Nobelprisen i fysikk i 1921 for sin teori om fotoelektrisk effekt.

Sir Tim Berners-Lee: Berners-Lee er en britisk ingeniør og datamaskiningeniør som er kjent for å ha utviklet World Wide Web, en teknologi som har forandret måten vi kommuniserer, lærer og arbeider på. Han mottok Order of Merit i 2004 for sitt arbeid med å utvikle World Wide Web.

Oppgaver

- 1) [Se på filmen om Madam Curie](#)
- 2) [Se film om world wide web](#)
- 3) Tegn en tegning av Albert Einstein. Du skal bruke et A4 ark i portrett retning. Bruke kraftige farger og tegningen skal opp og henge på tavla